

Ménières sjukdom

Vad är Ménières sjukdom?

Ménières sjukdom är en öronsjukdom, med öronsusning, hörselnedsättning och yrsel som symtom. Sjukdomen förekommer mest hos 40-50-åringar, hos både män och kvinnor. I sällsynta fall kan sjukdomen förekomma redan i barndomen. De flesta patienter som har Ménières sjukdom har lindriga symtom och inte ens i de svåraste fallen är sjukdomen livshotande.

Orsaken till Ménières sjukdom

Orsaken till Ménières sjukdom är en ökning av vätsketrycket i innerörat. Man har inte kunnat påvisa exakt orsak till svullnaden i innerörat. Tryckvariationen orsakar de typiska öronsymtomen.

Förloppet i Ménières sjukdom

Variationer i hörseln är typiskt för Ménières sjukdom. Ofta förekommer det före sjukdomsanfallen sus i örat, hörseln försämras och kraftiga ljud låter obehagliga och skrällande. Suset och förändringen av ljudet försämrar urskiljningsförmågan. I början sker hörselnedsättningen på låga frekvenser, men allteftersom sjukdomen fortgår försämras hörseln också inom övriga hörselområden.

När sjukdomsanfallet går över strävar hörseln efter att återgå till det tidigare. Ménières sjukdom leder endast sällan till dövhet, men kan försämra hörseln så mycket, att det ibland behövs hörapparat, åtminstone då sjukdomen förekommer i båda öronen. Hos majoriteten av patienterna är hörselskadan lindrig och det behövs ingen hörselrehabilitering.

- Yrseln börjar ofta med försymtom; det börjar susa i örat, lock för örat och det kan förekomma tryckkänsla omkring örat.
- Yrseln kommer i anfall och kan vara roterande, som om man åkt karusell.
- I samband med ett kraftigt yrselanfall förekommer ofta illamående och det kan t.o.m. orsaka kräkningar.
- Anfallet kan pågå i flera timmar.
- Hur ofta yrseln förekommer kan variera.
- Vissa patienter kan i en besvärlig fas ha yrsel dagligen, andra har yrsel sällan och det kan till och med gå flera år mellan anfallen.
- Då sjukdomen är i en aktiv fas bör man undvika att köra bil.

Undersökningar

Ménières sjukdom kan inte konstateras genom blodprov eller bilddiagnostik. Bilddiagnostik kan utföras i oklara situationer för att utesluta andra sjukdomar.

- För att säkerställa diagnosen utför man noggranna hörselundersökningar som upprepas vid behov om det är stor variation i hörseln. Ett typiskt symptom är hörselnedsättning på låga frekvenser i det sjuka örat.
- Undersökning av innerörats balansorgan, dvs VOG (video- okulografi) eller v-HIT (video head impuls test). Med hjälp av den här undersökningen utreder man balansorganens funktionsförmåga i båda öronen och eventuell sidoskillnad. Vid Ménières sjukdom som framskridit kan balansorganens funktion på den sjuka sidan småningom slockna, då minskar ofta också yrselanfallen eller upphör helt.
- Sjukdomens diagnos baserar sig på typiska symptom och resultat. Sjukdomens karaktär klarnar först under uppföljningen.

Behandlingslinjerna för Ménières sjukdom och prognosen för sjukdomen

Oftast är sjukdomen så pass lindrig, att symtomen blir kortvariga och går över av sig själv, utan några bestående förändringar i hörseln. Behandlingen påbörjas genom att betona hälsosamma levnadsvanor.

- Saltrik mat ökar svullnaden i innerörat, därför hjälper saltfattig kost att hålla symtomen under kontroll.
- Regelbunden och tillräcklig nattsömn är bra.
- Man bör undvika alkohol och tobak.
- Stress, depression eller ångest kan förvärra Ménières sjukdom via hormonerna i kroppen. Det är alltså motiverat att beakta detta och att behandla eventuella humörsymtom.

Vissa patienter blir symptomfria utan någon annan behandling än att följa instruktionerna för levnadsvanorna. Symtomen kan lindras med olika läkemedelsbehandlingar men trots detta kan sjukdomens aktiva skede pågå från flera veckor till ett år. Oftast är Ménières sjukdom ensidig men då den pågår i flera år kan den påverka båda öronen.

Läkemedelsbehandling

Eftersom man inte känner till orsaken till Ménières sjukdom, blir man i behandlingen ibland tvungen att försöka med flera olika typer av läkemedel eller kombinationer av dem.

- De vanligaste medicinerna som tas via munnen är medicin för blodcirkulationen (Betaserc) och vätskedrivande mediciner. Betaserc orsakar lokal utvidgning av blodkärlen i innerörat och minskar vätsketrycket. Vätskedrivande mediciner används på grund av deras saltminskande effekt.

- För att få en svår yrsel att upphöra använder man ibland också antibiotikum (gentamycin) som injiceras med nål genom trumhinnan in i trumhålan. Medicinen påverkar särskilt balansorganens funktion men risken med behandlingen är att hörseln kan försämrats ytterligare.
- Illamående i samband med kraftig yrsel kan ibland lindras med kortvariga mediciner som tas under anfallet. De har ingen inverkan på yrseln eller hörsel- och öronsymtomen, endast på illamåendet. De påverkar inte heller sjukdomsförloppet eller anfallets förekomst. De här medicinerna mot illamående kan inte tas kontinuerligt.

Operation

I och med injektionsbehandlingen har operationerna minskat tydligt från tidigare. Mycket sällsynta kirurgiska behandlingar är operation som förbättrar innerörats vätske-cirkulation (så kallad saccus endolymphaticus dekompression), förstörande av innerörat och kapande av balansnerven.

Mer information om Ménières sjukdom också från Ménière förbundet i Finland rf www.suomenmeniereliitto.fi